

Базова інформація про дисципліну	
Шифр, назва дисципліни	DP001 Аналіз галузевих ринків/ Analysis of Industry Markets
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	Перший (бакалаврський)
Семестр	4 семестр
Анотація курсу	Дисципліна “Аналіз галузевих ринків” спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо сучасних підходів, методів, моделей, інструментів дослідження особливостей організації галузевих ринків, оцінки економічних наслідків їх функціонування, дослідження стратегічної поведінки виробників в умовах цих ринків.
Сторінка курсу в MOODLE	
Мова викладання	українська
Лектор курсу	канд. екон. наук Гмиря Вікторія Петрівна канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: viktoryagmirya@ukr.net
Місце дисципліни в освітній програмі	
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними і правовими актами. СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. СК15. Здатність проводити прикладні дослідження в різних сферах національної економіки СК16. Здатність відповідно до поставлених завдань обирати відповідний інструментарій для аналізу соціально-економічних явищ.
Перелік програмних результатів навчання	Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

	Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології для проведення аналітичних досліджень, підготовки та представлення звітів.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 90 Кількість кредитів – 3 Кількість лекційних годин – 22 Кількість практичних занять – 23 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 45 Форма підсумкового контролю – залік
Методи навчання	Вербальний метод; пояснювально-демонстраційний метод; метод проблемного викладання; репродуктивний метод; робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації).
Зміст дисципліни	
Тема 1. Теоретичні засади функціонування галузевих ринків	Теорія галузевих ринків: мета, об'єкт, предмет, завдання дисципліни. Основні проблеми, що розглядаються в рамках теорії галузевих ринків. Сутність галузевого ринку та його функції. Ідентифікація галузевого ринку та визначення його меж. Продуктові, географічні та часові межі галузевого ринку. Класифікація галузевих ринкових структур за різними ознаками. Сучасні міжнародні статистичні класифікації. Статистичні класифікатори в ідентифікації галузевих ринків. Класифікації видів економічної діяльності, продукції та послуг. Формування та розвиток галузевих ринків в умовах економічного розвитку
Тема 2. Формування та становлення теорії галузевих ринків	Історія розвитку теорії галузевих ринків, основні етапи і дослідження науковців. Сучасні дослідження у теорії галузевих ринків. Методологічні підходи до аналізу галузевих ринків. Гарвардська та Чиказька школи в дослідженнях галузевих ринків. Вихідна парадигма «Структура – Поведінка – Результат» як методологічна основа розгляду галузевих ринків. Системний підхід Гарвардської школи до аналізу галузевих ринків на основі парадигми «Структура – Поведінка – Результат». Підхід Чиказької школи на використанні моделей мікроекономіки і теорії ціноутворення для дослідження поведінки фірм та організації галузевих ринків.
Тема 3. Галузеві бар'єри та їх значення для ринку	Визначення ринкових бар'єрів. Поняття і завдання бар'єрів входження на ринок і бар'єрів виходу з ринку, їх вплив на діяльність фірми. Основні причини, що зумовлюють виникнення вхідних бар'єрів на ринку. Порівняльний аналіз можливих бар'єрів входу фірм на ринок. Класифікація галузевих ринків в залежності від висоти і ефективності бар'єрів входження на ринок (за класифікацією Д. Бейна). Класифікація галузевих бар'єрів. Нестратегічні й стратегічні бар'єри, їх характеристика. Сутність, мета та види адміністративних бар'єрів
Тема 4. Процеси концентрації на галузевих ринках	Ринкова концентрація: поняття, головні параметри для визначення її рівня. Сутність концентрації галузевого ринку. Оцінка рівня концентрації на галузевих ринках. Фактори, що стимулюють процеси концентрації. Контроль за концентрацією ринків в Україні. Умови отримання дозволів на проведення

	концентрації. Показники концентрації галузевих ринків. Класифікація галузей за рівнем концентрації. Характеристика організаційно-економічних форм концентрації на галузевих ринках.
Тема 5. Стратегічна поведінка фірм на галузевих ринках	Сутність і напрями стратегічної конкуренції фірм на галузевих ринках, створення стратегічних переваг. Стратегічні обмеження щодо входу на ринок для фірм. Проблеми обмеження входу і достовірна загроза. Інструменти обмеження входу. Низька ціна як сигнал. Змови і цінові війни. Витіснення продавця з ринку (хижацтво). Хижацька поведінка та хижацьке ціноутворення: сутність та методика визначення. Антимонопольна політика щодо хижацтва. Характеристика моделей стратегічної поведінки фірм. Характеристика операцій злиття, поглинання, придбання та приєднання компаній. Класифікація процесів злиття та поглинання. Основна мета та наслідки процесів злиття та поглинання, необхідність їх регулювання.
Тема 6. Інноваційні чинники розвитку галузевих ринків	Інновації як економічний процес. Сутність інновацій в теорії галузевих ринків та їх класифікація. Головні підходи до дослідження інновацій. Гіпотеза Шумпетера. Вплив інновацій на розвиток галузевих ринків. Взаємозв'язок інновацій та структури галузевого ринку. Вплив структури галузевого ринку на інноваційну активність підприємств. Інноваційні процеси та інноваційна діяльність на галузевих ринках. Умови стимулювання інноваційної діяльності фірми. Структура життєвого циклу інноваційного процесу. Визначення оптимального терміну інновацій.
Тема 7. Цінові стратегії на галузевих ринках	Цінові стратегії на галузевих ринках. Стратегії цінового лідерства та слідування за цінами лідера. Стратегії блокуючого ціноутворення. Кооперативні стратегії ціноутворення. Цінові війни: сутність та види. Стратегії високих цін. Стратегії низьких цін. Стратегії нейтрального ціноутворення (середніх цін). Змішані стратегії ціноутворення.
Тема 8. Державне регулювання галузевих ринків	Сутність, завдання та інструменти галузевої політики держави. Основні напрями державної галузевої політики. Антимонопольна політика держави. Складові, цілі та напрями антимонопольної політики держави на рівні галузевих ринків. Діяльність Антимонопольного Комітету України: функції та завдання.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Система оцінювання	
Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів);	

Підсумковий/ семестровий контроль проводиться у формі заліку відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумкова оцінка виставляється як загальна сума балів набраних за результатами поточного (70%) та підсумкового контролю.

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Виконання завдань на семінарських заняттях (14 пр. занять * 3 бали)	42
Експрес-контрольні (2 к.р.)	8
Модульні контрольні роботи (2*10б)	20
Написання реферату (есе)	10
Підготовка презентації за заданою тематикою	10
Виконання завдань в рамках дослідницьких проектів кафедри	10
Разом	100

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Пілько А.Д. Моделі аналізу взаємоз'язків між показникам інвестиційної діяльності та системою показників ефективності використання потенціалу регіонального ринку мяса та м'ясопродуктів. Проблеми економіки. №1. 2017. с. 435-440.
2. Пілько А.Д. Моделювання процесу формування ринкової позиції агрохолдингів з урахуванням їхнього рівня прозорості. Бізнес Інформ. 2017. №12. с. 287 – 291.
3. Вашків О. Економіка галузевих ринків: опорн. консп. лекцій. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 184 с.
4. Филюк В.В. Економіко-організаційне забезпечення контролю за концентрацією ринків в Україні. Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць. 2013. Вип. 28. Т. 1. С. 278–285.
5. Ігнатюк А.І., Якимчук Б.Б. Бар'єри входження на ринки асиметричної олігополії. Вісник Одеського національного університету. Серія Економіка. 2017. №1(54). С. 13-16.
6. Коуз Р. Економіка організації галузі: програма досліджень. – URL: <http://ebib.pp.ua/ist-15--idz-ax261--nf-10.html>
7. Liston-Heyes С. International Business Economics. University of London, 2016. 321p.
8. Хищенко О.А. Засади та шляхи удосконалення державної політики щодо активізації розвитку національної інноваційної системи в Україні. Ефективна економіка, 2020. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7732>
9. Лагутін В., Герасименко А. Галузеві ринки в економічній системі ХХІ століття. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2019. № 3. С. 5-15.
10. Конкурентоспроможність підприємства: підручник. / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора, академіка НААН України Даниленка А.С. // К.: Центр учбової літератури, 2020. 320 с.

Додаткові джерела:

1. Антимонопольний комітет України –<http://www.amc.gov.ua/>
2. Верховна Рада України –<http://www.rada.gov.ua/>
3. Federal Trade Commission –www.ftc.gov
4. International Journal of Industrial Organization–
<https://www.journals.elsevier.com/internationaljournal-of-industrial-organization/>
5. NBER Papers on Industrial Organization–<http://www.nber.org/papersbyprog/IO.html> 20. Review of Industrial Organization –<https://link.springer.com/journal/11151>
6. The United States Department of Justice – <https://www.justice.gov>
7. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України